

Schriftelijke bijdrage provincie Overijssel

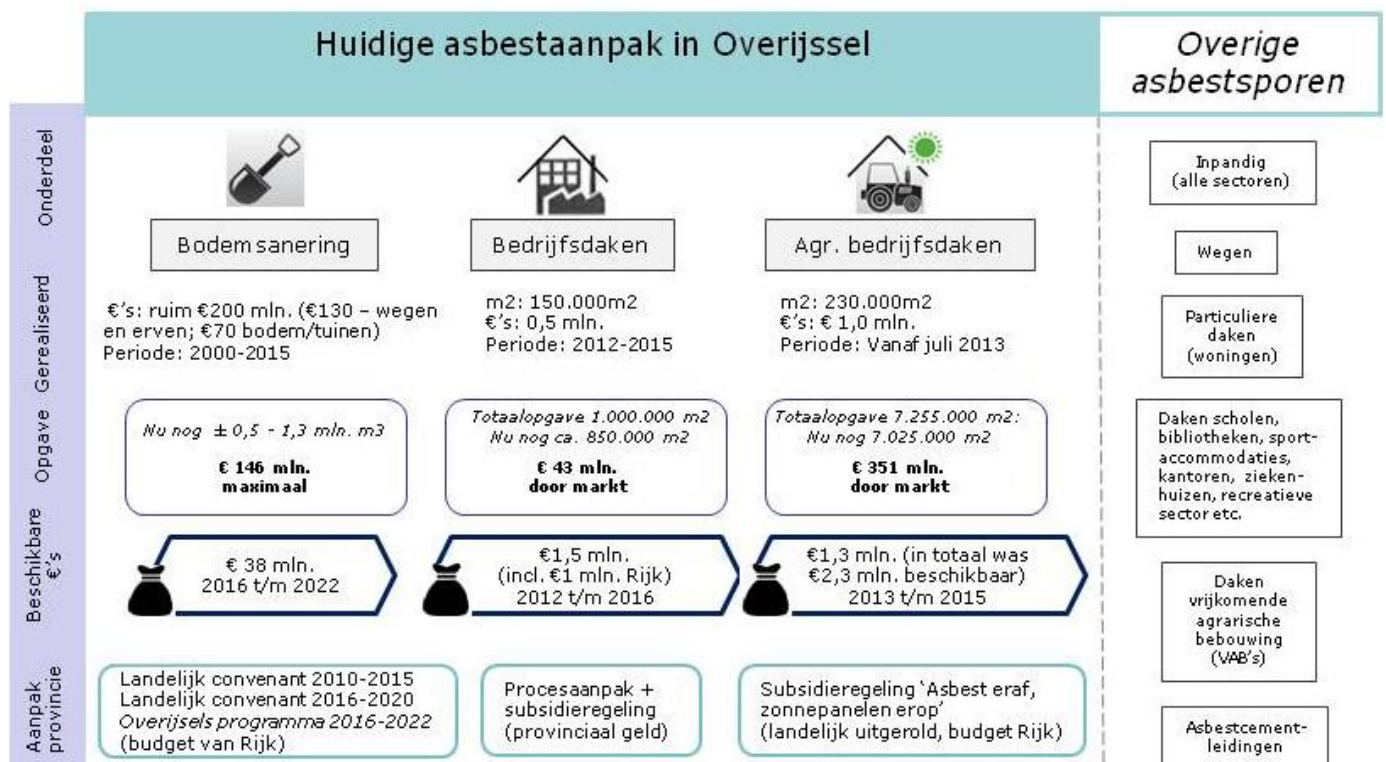
Ten behoeve van rondetafelgesprek Asbest dd. 18 november 2015

Overijssel heeft een uitzonderlijke uitgangspositie wat betreft asbest vanwege de voormalige Eternitfabriek in Goor. Dit heeft als gevolg dat in Twente het aantal asbestslachtoffers relatief hoog is omdat er in deze regio veel asbest werd gebruikt. Het jaarlijkse cijfer over het aantal mensen bij wie mesothelioom (asbestkanker) wordt geconstateerd neemt nog niet af. Sinds 2005 krijgen elk jaar 500 mensen deze diagnose in Nederland. Wij vinden het voor een gezonde en veilige leefomgeving dan ook van groot belang dat asbest versneld wordt opgeruimd om verdere risico's voor de volksgezondheid te beperken.

In de factsheet hieronder is aangegeven via welke drie sporen Overijssel al een aantal jaar actief is op het gebied van asbestverwijdering. We geven per spoor aan wat tot nu toe gerealiseerd is, welke opgave er nog ligt en wat de huidige aanpak is inclusief financiering. Voor de bedrijfsdaken werken we samen met gemeenten, bedrijfsleven & onderwijs en we merken dat onze procesaanpak werkt. De komende tijd zetten we in op een versnelling om met de opgedane ervaringen meer meters te maken.

Duidelijk is dat de opgave vele malen groter is dan we met het beschikbare budget kunnen oplossen. Het landelijke Asbestdakenverbod zorgt voor tijdsdruk, we willen hierin een rol pakken maar hebben dan wel extra inzet van het Rijk nodig. Wij roepen het Rijk op om:

- Meer budget beschikbaar te stellen, want met het Rijksbudget van €75 mln. is de sanering van alle asbestdaken voor 2024 in Overijssel een mission impossible. Dit beschikbaar gestelde budget is alleen al voor Overijssel een druppel op de gloeiende plaat. Het is daarnaast nodig om bij pandeigenaren urgentie te creëren door het verbod beter onder de aandacht te brengen.
- Haar verantwoordelijkheid te nemen door samen met betrokken partijen een landelijk plan voor alle asbestdaken op te stellen. Gezamenlijk optrekken is nodig om de asbestverwijdering echt goed op gang te krijgen (motie Smaling/v. Veldhoven). Dat kost geen geld maar wel urgentie en wilskracht. Overijssel en Limburg treden hierin graag op als gesprekspartner.
- De Rijkssubsidie aanvullend maken op bestaande regelingen en voorkomen dat regelingen concurreren en/of stapelbaar zijn. Ook hierbij de opgave van duurzame energie te betrekken. Daarbij de voortgang van de regeling nadrukkelijk te monitoren en hierop actie te plegen en budget toe te voegen.
- Interessante fiscale regelingen overeind te houden, zoals de Milieu Investeringsaftrek (MIA) en Willekeurige afschrijving Milieuinvesteringen (VAMIL), en de ingevoerde stortbelasting voor asbest af te schaffen.



Gemeenten in Overijssel zien het asbestdakenverbod en de grote opgave ook op zich afkomen. Wat het verbod voor consequenties heeft en hoe een aanpak vorm kan krijgen illustreren we aan de hand van de gemeente Hof van Twente:

Maatschappelijke kosten

- Een gezonde en veilige leefomgeving staat voorop en daarom willen we voorkomen dat losse asbestdeeltjes tot nog meer asbestslachtoffers leidt.
- In geval van een (grote) asbestbrand of een dump van asbestafval zijn het de gemeenten die een belangrijke taak hebben in het voorkomen/opruimen van vrijgekomen asbestdeeltjes en de afwikkeling van de (financiële) schade.
- Indien na 2024 blijkt dat er nog asbestdaken aanwezig zijn, zijn het de gemeenten die het besluit moeten handhaven. Gezien de hoeveelheid asbestdakbedekking (van het agrarische bedrijf tot het afdak van het fietsenschuurtje in de tuin), zullen we een omvangrijke slag moeten maken, samen met overheden, bedrijfsleven maar ook met woningbouwcorporaties en particulieren. Als we dat niet doen, ligt er voor gemeenten een enorme handavingsopgave.
- Wij hebben te maken met een uitzonderlijk grote opgave vanwege de Eternitfabriek in Goor; daar komt nu extra inzet op de verwijdering van de asbestdaken bij. Dit vergt in het algemeen al veel van gemeenten, laat staan voor Hof van Twente.

Wij pleiten er daarom voor om:

- mogelijkheden te bieden om het asbestvraagstuk integraal aan te pakken en dit te stimuleren. Met het asbestdakenverbod zijn we er immers niet; er is nog veel asbest op verschillende manieren in ons leefmilieu aanwezig. Bijvoorbeeld in pandig maar ook als bodemverontreiniging door verspreiding van asbest(afval)/dakwater, zwerfasbest, beschoeiing en gevelbeplating. In Hof van Twente en omgeving komt asbest daarnaast specifiek voor in asbestcementvloeren en als toepassing onder verhardingen en in wegbermen. Om te voorkomen dat burgers of bedrijven elke keer te maken krijgen met een deeloplossing van het asbestvraagstuk is een aanpak in de vorm van 'een wave door de wijk' efficiënter.
- het nu beschikbare bedrag van 75 miljoen te verhogen en daarnaast meer fiscale voordelen te bieden voor asbestverwijdering, ook voor particulieren. Ook combinatiemogelijkheden moeten mogelijk zijn, bijv. investeringen op het gebied van duurzaamheid en/of stedelijke en plattelandsvernieuwing;
- meer bewustzijn bij bedrijven en burgers te creëren door eenvoudige en duidelijke communicatie over de gezondheidsrisico's en de van toepassing zijnde regels;
- de regelgeving op het gebied van bodem en daken meer op elkaar te laten aansluiten, zodat er meer samenhang komt in de hele asbestverwijderingsketen;
- de verwijdering van asbesthoudend materiaal laagdrempelig te maken. Vooral particulieren krijgen op dit moment niet of nauwelijks een tegemoetkoming in de kosten. Gevolg is dat asbest 'gedumpt' wordt of met het normale afval wordt afgevoerd. Het slechte economische klimaat versterkt dat nog eens;
- te bezien hoe het vrijkomende asbesthoudende materiaal het meest duurzaam/doelmatig kan worden opgeslagen of verwerkt.

Kortom:

Het asbestdakenverbod per 2024 is voor gemeenten alleen haalbaar en uitvoerbaar als aan twee voorwaarden is voldaan:

- eigenaren moeten tot 2024 gestimuleerd worden om asbest tijdig, duurzaam, veilig en efficiënt te saneren;
- er moet voldoende goede verwijderings- en verwerkingscapaciteit zijn.

Nieuws » Sanering asbestdaken in Overijssel kost een half miljard euro

Het verwijderen van alle asbestdaken in Overijssel vóór 2024 is een 'mission impossible'. Dat blijkt uit cijfermateriaal dat is gepresenteerd aan RTV Oost. Om alle asbestdaken te saneren, is nog een half miljard euro nodig. En dat geld is er vooralsnog niet.

Het jaar 2024 is vastgesteld door de Rijksoverheid. Die wil dat alle asbesthoudende daken dan verwijderd zijn, in verband met de volksgezondheid. Asbest is kankerverwekkend. Als na 2024 ondernemers bij een brand of ander ongeval nog een asbestdak hebben, zijn ze niet verzekerd. Zaak is dus om het probleem zo snel mogelijk op te lossen.

Alleen met subsidies krijg je ondernemers over de streep

Voor asbestsanering is veel geld nodig. In Rijssen zijn ze inmiddels goed op weg. Eind dit jaar verwachten ze daar de van tevoren vastgestelde 50.000 vierkante meter asbestdak te hebben gesaneerd. Ondernemers zijn geprikkeld om hun asbestdak te saneren door subsidies van gemeente en provincie. Rijssen-Holtten betaalt zo'n 6 euro per vierkante meter, de provincie ongeveer 4 euro.

Saneren van het asbestdak is daarmee voor ondernemers gratis geworden. Ze hoeven 'alleen' nog te betalen voor de stortkosten en een nieuw dak. "Toch is die financiële prikkel nodig om ondernemers over de streep te trekken", zegt oud- brandweercommandant Henk Wolterink. Hij is degene die de asbestsanering in Rijssen coördineert. "Als er brand uit zou breken in één van de panden die nog niet gesaneerd zijn, kan de hele wijk schade ondervinden. Dat kost tonnen! Dat hebben we wel gezien bij een grote brand een paar jaar geleden hier in Rijssen."

Gemeenten houden de hand op de knip

Maar lang niet alle gemeenten in Overijssel doen boter bij de vis. Ze erkennen vaak het probleem, maar trekken vooralsnog niet de knip. Zoals bijvoorbeeld de gemeente Kampen. Volgens cijfers van de provincie één van de gemeenten met de grootste opgave als het gaat om asbestsanering. "Wij vinden dat ondernemers zelf de verantwoordelijkheid moeten nemen voor sanering van hun asbestdak", zegt wethouder Meijering. "Daarnaast heeft Kampen er het geld niet voor, we zijn veel geld kwijt aan zorgtaken."

Maar dat gaat er bij gedeputeerde Liefers van de provincie Overijssel niet in. "Ik snap dat gemeenten krap zitten, maar ze moeten wel prioriteiten stellen." Liefers zelf ziet wel de omvang van het probleem. "Alleen als provincie zijnde moeten we al 130 miljoen euro boven water zien te krijgen. Daarvoor ga ik binnenkort naar het Rijk."

Sanering kost een half miljard

In totaal zal de sanering van alle asbestdaken zo'n half miljard gaan kosten. Dat bedrag is als volgt opgebouwd: in totaal is er 8 miljoen vierkante meter aan asbesthoudend dak in de provincie. Ongeveer 1 miljoen vierkante meter bedrijfsdak in steden en zo'n 7 miljoen vierkante meter op agrarische bedrijfspanden.

De sanering kost zo'n 10 euro per m², dat maakt dus 80 miljoen euro. Dan moet al het materiaal nog worden gestort. Dat kost eveneens minimaal 10 euro per m², dus ook 80 miljoen in totaal. Dan moet er natuurlijk nog een nieuw dak op de panden. Ondernemers zijn dan minimaal 30 euro per m² kwijt, 240 miljoen dus in totaal. Alles te samen maakt dat 400 miljoen euro, en dat is nog de goedkoopste variant. Het gaat al gauw naar de half miljard.

Mission impossible

In Overijssel is 15 procent van de asbesthoudende daken in steden verwijderd, op het platteland is dat pas 3 procent. Er is dus nog enorm veel te doen. "Als er geen geld bijkomt van de overheid is 2024 een mission impossible", zegt de Rijssense Wolterink.

Die opmerking wordt gesteund door directeur Nijhof van ingenieursbureau Tauw uit Deventer: "Als we op dit tempo doorgaan, gaan we 2024 nooit en te nimmer redden."